

AMICUM PERDERE EST DAMNORUM MAXIMUM:
ПАМ'ЯТІ ДЕКАНА ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
СТЕПАНА КАЧАРАБИ (1958–2022)

Передчасна смерть декана історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка доктора історичних наук, професора Степана Качараби 3 травня 2022 року приголомшила багатьох – навіть тих, хто знав чи здогадувався, що він бореться з важкою хворобою. В один момент історичний факультет, та й загалом Університет, втратив відомого вченого, талановитого викладача, доброго адміністратора, товариша і наставника...

Ім'я професора Степана Петровича Качараби було відоме широкому загалу й асоціювалося з дослідженнями історії української еміграції. Він – відомий український історик, автор близько півтори сотні наукових і навчально-методичних праць, зокрема декількох монографій. Запорукою наукових звершень ученого стали працьовитість, наполегливість, сила духу, впевненість у собі, відповідальність та принциповість, що поєднувалися з такими загальнолюдськими рисами, як почуття гідності, доброзичливість і порядність. Степан Петрович легко сходився з людьми, був товариським і дотепним; його поважали колеги і любили студенти. А ще він гарно співав... На жаль, про все це доводиться писати у минулому часі...

Степан Качараба народився у с. Мологів Жидачівського району Львівської області (нині в межах Ходорівської громади Стрийського району) і світлі спомини про рідне село проніс до останніх днів свого життя. Він часто згадував про річку Дністер, побут й повсякдення односельців. У 1973 р. юнак закінчив Демидівську восьмирічну школу, а впродовж 1973–1977 рр. навчався у Новороздольському політехнічному технікумі. Після служби у війську (1977–1979) Степан Качараба вступив на історичний факультет Львівського університету, з яким пов'язав все своє подальше життя і пройшов шлях від студента до декана.

Після закінчення історичного факультету Львівського університету, С. Качараба із серпня 1985 р. працював на посаді старшого лаборанта кафедри історії СРСР. Відповідальність і вміння працювати з молоддю не залишилися непоміченими, і у вересні 1987 р. його за конкурсом обрали на посаду асистента тодішньої кафедри історії УРСР (від 1989 р. кафедра історії та етнографії України). Одночасно з викладацькою діяльністю Степан Петрович певний час працював штатним працівником (за сумісництвом) історичної секції Львівської обласної Малої Академії Наук.

Формуванню наукового світогляду майбутнього вченого сприяли лекції, дослідження та особистий приклад професора, а впродовж 1976–1994 рр. – декана історичного факультету Степана Макаруча (1930–2014). Саме Степан Арсентійович спонукав обдарованого випускника досліджувати проблеми української еміграції зі Східної Галичини та Північної Буковини наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Наукового наставника Степан Петрович щиро шанував, подібно як шанував і любив своїх батьків та сім'ю. Забігаючи наперед, зазначимо, що смерть 23 січня 2022 р. матері Анни Григорівни підкосила і так хитке на той час здоров'я Степана Качараби.

Перші наукові роботи молодого науковця були виконані й апробовані в межах досліджуваної дисертаційної проблеми і стосувалися причин, організації та напрямків еміграції із Східної Галичини і Північної Буковини, а також відображення галицької трудової еміграції в українських народних піснях. У 1990 р. С. Качараба успішно захистив кандидатську дисертацію “Українська трудова еміграція із Східної Галичини і Північної Буковини наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. (1890–1914 рр.)”.

Упродовж 1990–1994 рр. Степан Петрович займав посаду заступника декана історичного факультету (у той час заступник відповідав за всі напрямки роботи – навчально-методичну, наукову, виховну). Одночасно молодий науковець працював асистентом на кафедрі історії та етнографії України, а від 1992 р. – доцентом цієї ж кафедри (тоді ж отримав відповідне звання).

На основі проведених наукових досліджень учений розробив навчальні спецкурси для студентів, а саме “Українська еміграція кінця ХІХ – початку ХХ ст.”, “Сучасна українська діаспора”, “Українці в світі”. У 1992 р. С. Качараба видав дві частини текстів лекцій “Українська еміграція зі Східної Галичини і

Північної Буковини в кінці XIX – на початку XX ст.”, а 1995 р. – монографію у співавторстві з Миколою Рожиком “Українська еміграція (1890–1914 рр.). Еміграційний рух зі Східної Галичини та Північної Буковини у 1890–1914 рр.”.

Упродовж 1998–2008 рр. Степан Качараба був завідувачем кафедри історичного краєзнавства (чинна назва з 2002 р.), яка стала першою і єдиною такого спрямування кафедрою в Україні. Разом з колегами Степан Петрович розробляв теоретичні засади історичного краєзнавства, накресливши подальші вектори його розвитку (був членом Національної спілки краєзнавців України).

Вагоме місце в науковому доробку вченого посідає серія конференцій “Історичні пам’ятки Галичини”, що проводяться у Львові від 2001 р. Крім них, разом із колегами з Краківського педагогічного університету С. Качараба долучився до організації міжнародної конференції “Львів: місто – суспільство – культура” (відбувається від 1992 р. почергово у Львові та Кракові). Дотепер Степан Петрович був єдиним ученим, хто брав участь у всіх конференціях цієї серії...

З середини 1990-х років Степан Качараба працював над докторською дисертацією, яку 2003 р. успішно захистив (рік по тому отримав вчене звання професора). Захисту передувала публікація ґрунтовної монографії “Еміграція з Західної України”, яка підсумувала багаторічні наукові пошуки вченого. Їх він проводив в архівах Польщі, Білорусі, України. Більшість попередніх досліджень С. Качараби стосувались української проблематики в контексті світової історії, до того ж докторська дисертація була захищена за спеціальністю 07.00.02 – всесвітня історія.

У 2008 р. Степан Петрович очолив кафедру нової та новітньої історії зарубіжних країн. Період завідування цієї кафедрою був не менш плідним, ніж роки перебування на чолі кафедри історичного краєзнавства. Спільно із працівниками кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн він не лише підготував кардинально оновлену програму курсу “Новітня історія країн Західної Європи і Америки (1918 – початок XXI ст.)”, але й став співавтором посібників з історії країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок XX ст.) та практикуму з історії Західної Європи та Америки другої половини XX – початку XXI ст.

Упродовж 2006–2010 рр. професор С. Качараба був членом Експертної ради з історичних наук Вищої атестаційної комісії у Києві, де долучився до експертизи великої кількості дисертаційних праць молодих науковців. Водночас, як авторитетний учений, він входив до спеціалізованих рад із захисту дисертацій з історії у Львівському національному університеті імені Івана Франка, Інституті українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України та Інституті народознавства НАН України; виступав опонентом на захисті десятків кандидатських дисертацій у наукових установах Львова, Києва, Луцька, Івано-Франківська, Чернівців. Учений був членом оргкомітетів міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій та редколегій низки українських періодичних фахових видань,

зокрема у Львівському, Прикарпатському, Східноєвропейському, Тернопільському університетах.

Професор С. Качараба багато уваги і зусиль приділяв вишколу педагогічних і наукових кадрів. Під його керівництвом десятеро аспірантів захистили кандидатські дисертації з історії України та всесвітньої історії (Оксана Сурмач, Лев Калиняк, Ганна Шпирка (Сіромська), Олександр Дарованець, Ярослав Комарницький, Назар Васьків, Ірина Франків, Ірина Гнідик, Леся Купин, Ганна-Меланія Тичка). Степан Петрович був науковим консультантом докторської дисертації, захищеної Русланом Сіромським.

У лютому 2019 р. Степана Качарабу обрали деканом історичного факультету. Майже відразу йому довелося зіткнутися з викликами, зокрема, організувати роботу структурного підрозділу в умовах епідемічних обмежень, зумовлених поширенням коронавірусної інфекції (COVID-19). Та з такими викликами Степан Петрович справлявся, не зміг подолати лише недугу, хоч і боровся до останнього...

Результати діяльності Степана Петровича відзначені ученими і громадськістю. Визнанням істотного значення наукових розробок професора С. Качараби для розвитку історичної науки стало його відзначення Нагрудним знаком “За наукові досягнення” (2008), почесними званнями “Заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка” (2017) та “Заслужений працівник освіти України” (2019). Але найбільшою відзнакою є визнання людей – тих, хто добре знав Декана, чи тих, хто хоча б раз із ним перетинався у житті...

*Колектив
історичного факультету*

**Вибрана бібліографія
доктора історичних наук, професора Степана Качараби
1987**

“Відображення галицької трудової еміграції в українських народних піснях кінця XIX – початку XX ст.”. *Молоді вчені-суспільствознавці УРСР – 70-річчю Великого Жовтня: тези республіканської науково-практичної конференції*. Львів, 1987. 163–164.

1989

“Ідея возз’єднання українського народу в творчості прогресивних діячів культури кінця XIX – початку XX ст.”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 25 (1989): 16–26 (співавтор – С. Макарчук).

“Трудова еміграція в контексті класової боротьби українського селянства Східної Галичини в кінці XIX – початку XX ст.”. *Республіканська наукова конференція присвячена 50-річчю возз’єднання Західної України з Українською РСР в складі Союзу РСР: тези доповіді*. Львів, 1989. 52–53.

Рецензія: Інтернаціональна солідарність трудящих західноукраїнських земель з Республіканською Іспанією. Збірник документів та матеріалів. Київ, 1988. 480. *Архіви України* 5 (1989): 75–76 (співавтор – Ю. Киричук).

1990

“Еміграція галицьких селян в Боснію і Герцоговину наприкінці XIX – на початку XX ст.”. *Проблеми слов'янознавства* 42 (1990): 66–73. (співавтор – С. Мовчан).

“Еміграція галицьких селян в Російську імперію в кінці XIX ст.”. *Український історичний журнал* 9 (1990): 30–36.

“Трудова західноукраїнська еміграція в кінці XIX – на початку XX ст.: питання історичного аналізу”. *Еміграція населення західноукраїнських земель до Північної Америки на рубежі XIX – XX ст. Її роль в освоєнні Канадського Заходу. Матеріали міжнародної конференції*. Чернівці, 1990. 72–75.

Українська трудова еміграція із Східної Галичини і Північної Буковини наприкінці XIX – початку XX ст. (1890–1914 рр.), автореф. дис. канд. іст. наук. Львів, 1990. 16.

1992

“Роль морехідних компаній та їх агентури в еміграційному процесі”. *Українська еміграція. Історія і сучасність. Матеріали міжнародної наукової конференції присвячених сторіччю еміграції українців до Канади*. Львів, 1992. 47–58.

“Сезонна еміграція галицьких і буковинських сільськогосподарських робітників до Німеччини”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 2 (1992): 57–66.

Українська еміграція зі Східної Галичини і Північної Буковини в кінці XIX – на початку XX ст. Тексти лекцій, ч. 1–2. Львів, 1992.

1993

“Ставлення австрійського уряду до української еміграції з Галичини та Буковини”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 29. (1993): 88–99.

1994

“Проблема еміграції в політичній пропаганді галицького москвофільства”. *Республіканець* 1 (1994): 28–31.

1995

“Еміграційна політика Польщі у міжвоєнний період”. *Наукові зошити історичного факультету Львівського університету* 1 (1997): 103–105.

Українська еміграція. Еміграційний рух зі Східної Галичини та Північної Буковини у 1890–1914 рр. Львів, 1995. 124 (співавтор – М. Рожик).

1997

“Emigracja sezonowa galicyjskich i bukowickich robonikyw rolnych do Niemiec”. *Chłopi, naryd, kultura* 5 (Zeszyw, 1997): 201–211.

1998

“Напрямки української еміграції зі Східної Галичини і Північної Буковини наприкінці XIX – на початку XX ст.”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 33 (1998): 114–121.

1999

“Еміграційний Дім у Львові”. *Львів: місто, суспільство, культура* 3. Спеціальний випуск *Вісника Львівського університету. Серія історична* (1999): 513–517.

“Оповідання і чутки про еміграцію в Галичині наприкінці XIX – на початку XX ст.”. *Народознавчі зошити* 2 (1999): 150–153.

“Польське еміграційне товариство у Львові (1927–1939 рр.)”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 34 (1999): 479–485.

“Українська діаспора”. *Довідник з історії України, т. 3*. Київ: Генеза, 1999. 408–409 (співавтор – Ю. Киричук).

“Участь морехідних компаній в організації переселення західноукраїнського селянства в Латинську Америку у міжвоєнний період (1918–1939 рр.)”. *Наукові зошити історичного факультету Львівського університету* 2 (1999): 169–181.

Рецензія: Andrzej A. Żykba, Ukraincy w Kanadzie wobec Polaków i Polski (1914–1939). Kraków, 1998. 404. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 34 (1999): 546–548.

2000

“Вплив законодавства США на українську еміграцію (1919–1939 рр.)”. *Питання історії України* 4 (Чернівці, 2000): 170–175.

“Роль мореплавних компаній та їх агентури в еміграційному русі на Західній Україні (1919–1939)”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 35–36 (2000): 274–285.

2001

“Вплив законодавства Канади на українську трудову еміграцію з Польщі (1919–1939)”. *Актуальні проблеми державного управління* 5 (Львів, 2001): 282–291.

“Газета “Український емігрант” як літописець еміграції із Західної України”. *Історичні пам’ятки Галичини. Матеріали наукової краєзнавчої конференції*. Львів, 2001. 64–70.

“Газета “Chwila” як джерело до вивчення еміграції євреїв із Західної України в Палестину”. *Актуальні проблеми державного управління. Збірник наукових праць* 6 (Львів, 2001): 310–319.

“Еміграція”. *Довідник з історії України (А–Я)*, вид. 2-е, доопрацьоване і доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Київ: Генеза, 2001. 230–233.

“Еміграція населення Західної України в Аргентину (1919–1939)”. *Наукові зошити історичного факультету Львівського університету* 4 (2001): 184–196.

“Еміграція євреїв із Західної України в Аргентину (1919–1939)”. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Історія* 13 (2001): 135–142.

“Заячківський Микола”. *Довідник з історії України*, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Київ: Генеза, 2001. 255–256.

“Соціальна характеристика емігрантів з Польщі в Аргентину у міжвоєнний період (1919–1939)”. *Народознавчі зошити* 3 (2001): 433–439.

“Товариство “Польська опіка над співвітчизниками за кордоном” у Львові (1927–1939)”. *Історико-політичні проблеми сучасного світу* 8 (Чернівці, 2001): 110–118.

2002

“Експозитура Еміграційного уряду у Львові (1923–1932)”. *Львів: miasto-spolecznosc-kultura* 4 (2002): 333–345.

“Еміграційна політика Польщі та її реалізація на Західній Україні (1919–1939)”. *Проблеми слов'янознавства. Збірник наукових праць Львівського національного університету імені Івана Франка* 52 (2002): 73–86.

“Еміграційні органи Польщі на Західній Україні (1919–1939 рр.)”. *Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. Історичні науки* 2 (2002): 96–105.

“Еміграція євреїв із Західної України в Палестину у 1919–1939 роках”. *Модерна Україна* 7 (2002): 119–140.

“Етапи еміграції євреїв із Західної України в Палестину у 1919–1939 рр.”. *Дрогобицький краєзнавчий збірник. Спецвипуск до 60-річчя УПА* (2002): 326–339.

“Імміграційна політика Канади та її вплив на українську еміграцію з Польщі (1919–1939 рр.)”. *Питання історії України* 5. (Чернівці, 2002): 91–96.

“Львівське представництво Варшавського еміграційного управління (1923–1932)”. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія – Гуманітарні науки* 4 (2002): 124–132.

“Львівський відділ Єврейського центрального еміграційного товариства “JEAS” (1924–1939)”. *Проблеми гуманітарних наук. Наукові записки ДДПУ* 9 (2002): 172–182.

“На сторожі вогню у світогляді нашого народу”. *За вільну Україну*. 28 серпня 2001.

“Трудова еміграція із Західної України в Канаду (1919–1939)”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 37, ч. 1 (2002): 350–364.

“Трудова еміграція із Західної України у Францію (1919–1939)”. *Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис “Галичина”* 8 (2002): 95–107.

“Щоденник Івана Дорундяка (До історії української еміграції в Канаду)”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 37, ч. 2 (2002): 128–172.

Рецензія: “Та, що гідно заступила батька (Горинь В. *Катерина Грушевська (1900–1943)...* *Що стояла на сторожі “огню в світогляді українського народу”*. Львів, 2000. 114)”. *Дзвін* 10 (2001): 146–148.

2003

“Вплив Варшавського еміграційного синдикату на еміграцію із Західної України (1930–1939)”. *Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка* 5–6 (2003): 204–210.

“Вплив законодавства Бразилії на еміграцію із Західної України (1919–1939)”. *Питання історії України* 6. *Збірник наукових статей кафедри історії України Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича* (2003): 144–148.

“Документи ЦДІА України у Львові про еміграцію із Західної України у Францію (1919–1939)”. *Історичні пам'ятки Галичини. Матеріали II наукової краєзнавчої конференції (21 листопада 2002 р.)*. Львів, 2003. 55–66.

Еміграція з Західної України (1919–1939). Львів: Місіонер, 2003. 416.

Еміграція з Західної України. 1919–1939, автореф. дис. докт. істор. наук. Львів, 2003. 31.

“Сезонна еміграція із Західної України в Німеччину (1919–1939)”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 38 (2003): 219–241.

“Трудова еміграція із Західної України в Бразилію (1919–1939)”. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Історія* 1 (2003): 211–221.

2004

“Вплив законодавства Аргентини на еміграцію з Західної України (1919–1939 рр.)”. *Ефективність державного управління. Збірник наукових праць Львівського регіонального інституту державного управління Національної Академії державного управління при президентові України* 5 (2004): 139–146.

“Еміграція з Поліського воєводства (1919–1939)”. *Шляхами історії. Науковий збірник історичного факультету ЛНУ ім. Івана Франка на пошану професора Костянтина Кондратюка*. Львів: Піраміда, 2004: 348–364.

“Основні риси української трудової еміграції кінця XIX – першої третини XX ст.”. *Заробітчанство як вибір майбутнього: проблеми соціально-психологічної адаптації дітей, батьки яких перебувають на заробітках за кордоном*. Львів, 2004. 78–88.

“Трудова еміграція з Західної України: історіографія проблеми”. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки* 13 (2004): 328–337.

“Щоденник Івана Дорундяка як джерело до вивчення української еміграції в Канаду”. *Історичні пам'ятки Галичини. Матеріали III наукової краєзнавчої конференції (19 листопада 2004 р.)*. Львів, 2005. 66–74.

“Emigracja Żydów z Ukrainy Zachodniej do Stanów Zjednoczonych w latach 1919–1939”. *Świat niepożegnany: Żydzi na dawnych ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej w XVIII–XX wieku: praca zbiorowa*. Warszawa: Instytut Studiów Politycznych PAN, 2004: 77–87.

2005

“Від свободи імміграції до рестрикціонізму: вплив законодавства США на українську еміграцію наприкінці XIX – першій третині XX ст.”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 39–40 (2005): 300–314.

“Еміграційна політика польського уряду щодо євреїв у 1919–1939 рр. Поляки, українці, білоруси, литовці у міжвоєнній Польщі (1921–1939)”. *Матеріали міжнародної наукової конференції (8–9 жовтня 2004 р.)*. Дрогобич, 2005. 52–63.

“Єврейська еміграція в політиці польського уряду у 1919–1939 рр.”. *Науковий вісник Чернівецького університету. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини* 272. (2005): 143–149.

“Трудова еміграція з Рогатинщини (кінець XIX – початок XX ст.)”. *Рогатинська земля: історія та сучасність. Матеріали III наукової конференції (26 березня 2002 р.)*. Львів, 2005. 147–156.

“Участь львів’ян в організації опіки над емігрантами (1921–1939)”. *Львів: міasto-społeczecstwo-kultura* 5 (2005): 397–407.

2006

Історичне краєзнавство. Навчальний посібник. Ч. 1. Львів: вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 180 (співавтори – В. Голубко, А. Середяк).

“Проблема єврейської прабатьківщини в політичній пропаганді сіоністських партій та об’єднань Західної України”. *Історико-культурна спадщина Прикарпаття. Науковий збірник на пошану Петра Арсенича з нагоди його 70-річчя та 45-річчя історико-краєзнавчої діяльності*. Івано-Франківськ: Вид-во “Нова зоря”, 2006: 513–525.

“Українська еміграція з Галичини в Аргентину наприкінці XIX – першій третині XX ст.”. *Етнічна культура українців, ред. Михайло Глушко*. Львів, 2006. 82–91.

2007

“Василь Мудрий – редактор часопису “Діло” (1927–1935 роки)”. *Історична пам’ять. Науковий збірник* 1 (2007): 78–85.

“Законодавство Бразилії щодо української еміграції з Галичини наприкінці XIX – першій третині XX ст.”. *Міжнародні зв’язки України: наукові пошуки і знахідки* 16 (2007): 203–216.

“Місце Росії у системі колективної безпеки в Європі”. *Україна, Польща, Німеччина в Європі*. Львів: Львівський національний університет імені І. Франка, 2007. 109–116 (співавтор – І. Федик)

“Ставлення єврейської громадськості Львова до проблеми еміграції в Палестину (1919–1939)”. *Львів: місто, суспільство, культура* 6 (2007): 523–535.

2008

“Документи ЦДІА України у Львові про українську еміграцію до Бразилії наприкінці XIX – на початку XX ст.”. *Історичні пам'ятки Галичини. Матеріали IV наукової краєзнавчої конференції до 150-річчя від дня народження Івана Франка (10 листопада 2006 р.)*. Львів, 2008. 378–386.

“Еміграція”, *Історія України: А–Я. Енциклопедичний довідник*, вид. 3-є доопрацьоване і доповнене, ред. Ігор Підкова, Роман Шуст, Ігор Гирич. Київ: Генеза, 2008. 379–382.

“Етнодемографічний розвиток Галичини за умов австрійського панування”. *Галичина: етнічна історія. Тематичний збірник статей*. Львів, 2008. 116–130.

“Ізраїль”, *Світова історія: XX століття. Енциклопедичний словник*, ред. Ігор Підкова та Роман Шуст. Львів: Літопис, 2008. 323–328.

“Сезонна еміграція зі Східної Галичини в Німеччину у першій третині XX ст.”. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність 16. Ювілейний зб. на пошану Івана Патера (2008)*: 207–217.

2009

Василь Мудрий – громадський діяч, політик, публіцист. Дрогобич, 2009. 240. (співавтор – Я. Комарницький).

“Післямова”. Михайло Василик, *Українці Аргентини: історія та сучасність*. Львів: Вид-во Українського Католицького Університету, 2009. 248–255.

“Польська еміграція із Західної України до США (1919–1939 рр.)”. *Україна – Європа – Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, Міжнародні відносини 2* (Тернопіль, 2009): 90–99.

2010

“Експозитура Еміграційного управління у Львові в системі польських еміграційних інституцій”. *Львів: miasto-spolecznosc-kultura 7* (2010): 157–167.

2011

“Греко-католицька церква у ставленні до української еміграції з Галичини наприкінці XIX – на початку XX ст.”. *Вісник Львівського університету. Серія історична 46* (2011): 116–130.

“Діяльність греко-католицького духовенства серед сезонних емігрантів у Німеччині (1900–1914)”. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія – гуманітарні науки 10* (2011): 188–196.

“Документи ЦДІА України у Львові про суспільну опіку Греко-католицької церкви над українською еміграцією у Бразилії та Аргентині (кінець XIX – початок XX ст.)”. *Історичні пам'ятки Галичини. Матеріали V наукової краєзнавчої конференції (12 листопада 2011 р.)*. Львів, 2011. 203–212.

“Суспільна опіка Греко-католицької церкви над українською еміграцією в Боснії та Герцеговині (кінець XIX – початок XX ст.)”. *Україна – Європа – Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, Міжнародні відносини 5, ч. 2* (2011): 275–282.

2012

“Греко-католицька церква у США наприкінці XIX – на початку XX ст.: проблеми становлення”. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність* 21 (2012): 361–369.

2013

“Бразилійський гаразд” Андрія Чайковського: історична реальність чи художній вимисел?”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 48 (2013): 104–114.

“Душпастирська опіка Греко-католицької церкви над українською еміграцією у Боснії та Герцеговині (кінець XIX – початок XX ст.)”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 49 (2013): 130–143.

“Еміграційна політика Польщі та її реалізація у Волинському воєводстві (1921–1939 рр.)”. *Волинська трагедія: через історію до порозуміння. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції (19–20 червня 2013 р.)*. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2013. 128–139.

2014

“Вплив Першої світової війни на еміграцію із Західної України”. *Перша та друга світові війни в історії людства (до 100-річчя початку Першої і 75-річчя початку Другої світових воєн): монографія*, ред. Сергій Троян. Київ: ДП “НВЦ “Пріоритети”, 2014. 213–226.

“З Галичини до Америки: подорож українського емігранта (кінець XIX – початок XX ст.)”. *Lwów: miasto-społeczeństwo-kultura* 9 (2014): 136–144.

Йосип Олеськів. Життя і діяльність. Львів: Вид-во “Проман”, 2014. 440. (співавтори – Р. Горак, В. Кучерук, З. Яворівський).

2015

Історія Західної Європи та Америки другої половини XX – початку XXI ст.: практикум. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 293 (співавтор – Р. Сіромський).

Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок XIX ст.): навч. посіб., ред. Зоя Баран. Київ: Знання, 2015. 533 (співавтори – З. Баран, Р. Сіромський, Б. Чума).

“Німецька еміграція з Волинського воєводства (1919–1939)”. *Вісник Львівського університету. Серія історична* 51. (Львів, 2015): 265–274.

“Польська еміграція із Західної України до Бразилії у міжвоєнний період”. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність* 21. Ювілейний збірник на пошану Юрія Сливки (Львів, 2015): 113–122.

Рецензія: “Волинь у культурному просторі міжвоєнної Польщі (Крамар Юрій, Західна Волинь 1921–1939 рр.: національно-культурне та релігійне життя: монографія. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2015. 404)”. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Історичні науки* 5 (2015): 181–183.

2016

“До питання про еміграцію з Дрогобицького повіту наприкінці XIX – початку XX ст.”. *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. Спецвипуск 3 (2017): 82–90.

“Німецька еміграція із Західної України у міжвоєнний період (1919–1939 рр.)”. *Німці в історії Волині. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (1–2 жовтня 2015 р.)*. Луцьк: ПК “Твердиня”, 2016. 212–218.

2017

“Мігранти в міському просторі Львова наприкінці XIX – початку XX ст.”. *Львів: місто – суспільство – культура* 10, ч. 2: Львів/Lwuw/Lemberg як міські простори: уявлення, досвід, практики. *Вісник Львівського університету. Серія історична*. Спеціальний випуск (2017): 434–450.

Умови життя, насильство і демографічні зміни в модерній Центральній Європі. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 70 (співавтори – А. Козицький, Р. Ліповські).

2018

“Грецька незалежна церква в Канаді: метаморфози обрядового і релігійного характеру”. *Реформація як суспільне явище: український вимір. Матеріали міжнародної наукової конференції (3–4 жовтня 2017 р.)*. Львів, 2018. 160–179.

2019

“Ізраїль”, *Світова історія XX–XXI століть. Енциклопедичний словник*, вид. друге, доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Львів: Простір-М, 2019. 417–425.

“Ольмерт Єгуд”, *Світова історія XX–XXI століть. Енциклопедичний словник*, вид. друге, доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Львів: Простір-М, 2019. 776.

“Шарон Аріель”, *Світова історія XX–XXI століть. Енциклопедичний словник*, вид. друге, доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Львів: Простір-М, 2019. 1226.

2020

“Ізраїль”, *Світова історія: XX–XXI століть. Енциклопедичний словник*, вид. третє, доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2021. 417–425.

“Натаньягу Беньямін”, *Світова історія: XX–XXI століть. Енциклопедичний словник*, вид. третє, доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2021. 738.

“Ольмерт Єгуд”, *Світова історія: XX–XXI століть. Енциклопедичний словник*, вид. третє, доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2021. 776.

“Струтинський Михайло Михайлович”, *Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923. Енциклопедія: До 100-річчя Західно-Української Народної Республіки*. Т. 3: П–С. Івано-Франківськ: Манускрипт-Львів, 2020. С. 534–535.

“Шарон Арієль”, *Світова історія: XX–XXI століть. Енциклопедичний словник*, вид. третє, доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2021. 1226.

Рецензія: “Європейський народ, забутий в історії (Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси: монографія. За ред. чл.-кор. НАН України Степана Віднянського. Київ: Інститут історії України НАН України, 2020. 814)”. *Проблеми всесвітньої історії: науковий журнал* 2(11) (2020): 201–207 (співавтор – Р. Сіромський).

2021

“Ізраїль”, *Світова історія: XX–XXI століть. Енциклопедичний словник у двох томах*, вид. четверте, доопрацьоване і доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Т. 1: А–К. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2021. 456–465.

“Натаньягу Беньямін”, *Світова історія: XX–XXI століть. Енциклопедичний словник у двох томах*, вид. четверте, доопрацьоване і доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Т. 2: Л–Я. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2021. 143.

“Ольмерт Єгуд”, *Світова історія: XX–XXI століть. Енциклопедичний словник у двох томах*, вид. четверте, доопрацьоване і доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Т. 2: Л–Я. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2021. 192–193.

“Шарон Арієль”, *Світова історія: XX–XXI століть. Енциклопедичний словник у двох томах*, вид. четверте, доопрацьоване і доповнене, ред. Ігор Підкова і Роман Шуст. Т. 2: Л–Я. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2021. 690–691.

Бібліографію упорядкувала Зоя Баран